

6360 Sayılı Kanun'la Tüzel Kişiliği Kaldırılan Belde Belediyelerinde Halkın Uygulamaya İlişkin Algısı: Atça (Sultanhisar-Aydın) Örneği

Fatma Neval GENÇ¹ Erhan KORKIN²

¹Adnan Menderes Üniversitesi, Nazilli İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü

²Adnan Menderes Üniversitesi SBE Siyaset Bilimi ve Kamu ABD Yüksek Lisans Öğrencisi

Özet

Dünyada yaşanan hızlı kentleşmeye paralel olarak kentlerde artan nüfus yoğunluğu, hizmet taleplerinin karşılanmasında çeşitli sorunları da beraberinde getirmiştir. Bu sorunlar büyük (metropol) kentlere yönelik hizmet anlayışlarında yeni çalışmalar yapma ihtiyacını doğurmuştur. Türkiye’de bu yöndeki çalışmalar 1984 yılında 3030 sayılı kanunla başlamıştır. 3030 sayılı kanunla başlayan büyükşehir belediyelerinin yönetim anlayışlarındaki değişiklikler, 2012 yılında yürürlüğe giren 6360 sayılı kanunla yeni bir döneme girmiştir. Bu yeni dönemle birlikte Aydın İlinin Sultanhisar İlçesi’ne bağlı bir belde belediyesi iken, 6360 sayılı kanunla Sultanhisar İlçesi’ne bağlı bir mahalleye dönüşen Atça Belde Belediyesi halkının, bu kararı nasıl algıladığının ortaya konulması, bu çalışmanın temel amacını ortaya koymaktadır. Araştırma evreninde rastgele örneklem yöntemine göre seçilen Atça’da yaşayan 367 kişiye anket uygulanmış olup; çıkan sonuçlar SPSS programıyla analiz edilerek yorumlanmıştır. Yorumlama sonucunda beldeden mahalleye dönüşen Atça’da yaşayan halkın, 6360 sayılı kanuna dayanılarak belediyenin kapatılmasına yönelik algılarının olumsuz olduğu görülmüştür.

Anahtar sözcükler: Büyükşehir Belediyeleri, 6360 Sayılı Kanun, Atça, Belde Belediyesi.

Perception of The Inhabitants Towards Abolition Of “Belde” Municipality Under the Act Numbered 6360: Atça (Sultanhisar-Aydın) Case

Abstract

Population intensity increasing in cities in parallel with rapidly urbanization in the world has created some problems as to meeting demands for service. These problems have required new studies on service concept for big cities. In Turkey, these kinds of studies began in 1984 with the act numbered 3030. Changes in administration aspects in metropolitan municipalities beginning with the act numbered 3030 have come into a new term with the act numbered 6360 entered in force in 2012. The basic aim of this study is to reveal how the inhabitants have perceived Atça's being turned into a quarter linking to the district of Sultanhisar with the act numbered 6360 while it was a town linking to the district of Sultanhisar in Aydın province with this new term. The survey was carried out to 367 individuals, living in Atça, selected through randomly sampling method in population. The obtained data were interpreted by analyzing according to SPSS program. It was concluded at the end of the interpretation that the inhabitants living in Atça turned into a quarter from a town municipality had negative perception toward sabolition of municipality of Atça under the act numbered 6360.

Keywords: Metropolitan Municipalities, The act numbered 6360, Atça, Municipality of the town

1. Giriş

Türkiye’de kamu yönetimi yapılanması içinde yerel yönetimler, il özel idareleri, belediyeler ve köyler olarak ayrılmıştır. Zaman içinde bu yerel yönetim yapılanması gerek mevzuat, gerekse uygulama modelleri itibariyle evrilerek devamlılığını sürdürmektedir.

Temeli 1864 tarihli Vilayet Nizamnamesi ile atılan İl Özel İdareleri, 1913 yılında “İdare-i Umumiye-i Vilayet Kanunu Muvakkati” ile şekillendirilmiştir. 2005 yılında kabul edilen 5302 sayılı kanunla il özel idarelerine yönelik düzenlemeler getirilmiştir. İl özel idareleri, genel olarak illere yönelik yerel hizmetlerin yürütülmesiyle yetkilendirilmiştir (Keleş, 2009:151). Zaman içinde il özel idaresi sorumluluğunda olan alanlarda merkezi yönetim teşkilatının organlarının işlevselleşmesi, il özel idarelerinin geri planda kalmasına, il özel idarelerinin yerel nitelikli hizmet sunumlarında etkisiz kaldığı algısının oluşmasına neden olmuştur (Karakılçık, 2013: 139). İl özel idarelerinin, teşkilat ve görevler açısından merkezi yönetim organları ile iç içe olduğu algısı, il özel idarelerini belediyeler gibi halkın kolay benimsediği yerel

yönetim birimleri olmaktan uzaklaştırmıştır (Gül vd., 2014: 222).

İdari yapılanmanın içinde yer alan ikinci yerel yönetim birimi belediyelerdir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde vakıflar, loncalar, kadılık kurumu, İhtisap Nazırlığı ve Müdürlükleri ile idare edilen kent hizmetleri 1855 yılında 6. Belediye Dairesi ve İstanbul Şehremanetinin kuruluşuyla belediye yönetimleri ile tanışmıştır (Eryılmaz, 2013: 122; Tanör, 2012: 143). 1876 Anayasasının (m.112) “yerel hizmetlerin İstanbul ve taşra belediye meclisleri eliyle yürütülmesinin esas olduğu” hükmüne dayanarak 1877 tarihli Dersaadet Belediye Kanunu’yla yeni belediye daireleri kurularak belediyelerin sayıları artırılmıştır. Bu kanun 1930 tarihli 1580 sayılı belediye kanununa kadar yürürlükte kalmıştır. 1924 tarihli Köy Kanunu’nda yer alan 2 bin nüfus şartı, belediye kurabilme ölçütü olarak belirlenmiştir. 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı Belediye Kanunu’yla etkinlik, verimlilik, katılım, çoğulculuk, saydamlık, hesap verebilirlik gibi kavramlar etrafında merkezi yönetim ve yerel yönetimler arasındaki görev, yetki, sorumluluk ve kaynak dağılımında yeniden düzenlemelere gidilmiş, belediyelerin kuruluş

koşullarında değişiklikler yapılmıştır (Keleş, 2009: 233; Eryılmaz, 2013: 168; Tortop vd., 2006: 161).

1982 Anayasası ile belediye sistemi içine Büyükşehir belediyeleri eklenmiş ve 1984 yılında 3030 sayılı kanunla ilk büyükşehir belediyeleri kurulmuştur. 2004 yılında 5216 ve 2012 yılında 6360 sayılı kanunlarla büyükşehir yapılanması da önemli ölçüde değişime uğramıştır.

İdari yapılanma içindeki 3. yerel yönetim birimi olan köyler, 1924 yılında kabul edilen 442 Sayılı Köy Kanunu'na göre idare edilmektedir. Kanuna göre (m.2) köy; "Nüfusu İki binden aşağı yurlara denir. Cami, mektep, otlak, yaylak, baltalık gibi orta malları bulunan ve toplu veya dağınık evlerde oturan insanlar bağ ve bahçe ve tarlalarıyla birlikte bir köy teşkil ederler".

Günümüz itibarıyla Türkiye'de yerel yönetim birimlerinin sayısal görünümü şu şekildedir:

Tablo1: Mülki İdare Bölgeleri ve Sayıları

Tür	Sayı
İl	81
İlçe	919
Köy	18.334
Mahalle	32.033
Büyükşehir Belediyesi	30
İl Belediyesi	51
Büyükşehir İlçe Belediyesi	519
İlçe Belediyesi	400
Belde Belediyesi	397
TOPLAM BELEDİYE SAYISI	1397

Kaynak: İçişleri Bakanlığı¹

6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, yerel yönetimlere ait bu dizgede önemli değişikliklere neden olmuştur. Bu makale, 6360 sayılı kanunun yerel yönetimlerin belediye ayağı özellikle de küçük belediyeler ve belde belediyeleri üzerindeki etkisini uygulama boyutunda ele almaktadır. Bu konu etrafında 6360 sayılı kanunla büyükşehir statüsü kazanan Aydın İli'nin Sultanhisar İlçesinin eski belde belediyesi olan Atça (Mahallesi) araştırma örneklemini olarak seçilmiştir.

Bu çerçevede ele alınan konu, makalede üç bölüm etrafında incelenmektedir. Birinci bölümde büyükşehir belediyelerinin tarihsel arka planı, bu oluşumuna dayanak sağlayan mevzuat (1982 Anayasası, 195 sayılı KHK, 3030, 5747, 5216 ve 6360 sayılı kanunlar); mevzuatın 1980'lerden günümüze geçirdiği dönüşüm ve nihayetinde 6360 sayılı kanunla ortaya çıkan tablo kanuni ve sayısal boyutları ile ele alınmaktadır.

Makalenin ikinci bölümünde 6360 sayılı kanununun belediyeler, özellikle de küçük belediyeler ve belde belediyeleri üzerindeki etkisi ele alınmaktadır. Bu bölümde Türkiye'de belediyelerin temel sorun alanlarından birini oluşturan ölçek, küçük belediyeleşme sorunu ve bu sorunun çözümüne yönelik olarak atılan adımlar tarihsel olarak

incelenmekte ve 6360 sayılı kanunun bu süreçteki rolü işlenmektedir.

Çalışmanın son bölümünde ise 6360 sayılı Kanunun uygulamaya yansımaları, kapatılan belde belediyelerinde yaşayan halkın, bu yeni kanundan doğan uygulamalara ilişkin algısı önceden belde belediyesi olup 6360 sayılı kanunla Büyükşehir olan Aydın İli'nin Sultanhisar İlçesinin Atça Mahallesi ölçeğinde yapılan anket2 çalışmasından elde edilen verilerle değerlendirilmektedir. Atça Beldesi'nin seçilme sebebi çalışmanın amacına uygun, ulaşılabilir ve anket uygulamaya elverişli konumda bulunması, şehir mimarisi açısından özel bir yeri olması, nüfus olarak bağlı bulunduğu ilçeden fazla nüfusa sahip olmasıdır.

2. Türkiye'de büyükşehir belediyelerinin tarihsel arka planı

Kentler, gerek kentsel gelişim sürecine özgü sanayileşme, göç gibi nedenlerle gerekse savaş, afetler gibi olağan dışı nedenlerle sürekli olarak dönüşüme uğramaktadırlar. Büyükşehirleşme, metropolleşme hareketleri anlamında kentleşme, gelişmekte olan pekçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de 2. Dünya Savaşı'ndan sonra hız kazanmış, bunu takip eden biçimde belediye sayıları da artmıştır (Genç, 2008: 115; Genç, 20014a; Kavruk, 2002:381).

Tablo 2: Yıllara Göre Belediye Sayıları

1923 Öncesi	1923	1930	1940	1950	1960	1970	1980
389	421	492	549	628	995	1303	1727
1990	2000	2005	2008	2009	2010	2013	2014
2061	3215	3225	3225	2949	2950	2950	1396

Kaynak: www.migm.gov.tr

Özellikle büyükşehirlerdeki hızlı nüfus artışının neden olduğu problemlere ve artan hizmet talebine çözüm bulmada yerel yönetimlerin yetersiz kalması hükümetleri hemen her dönem arayış içine sürüklemiştir (Genç, 2014a: 20; Demiral, 2007: 87). Büyükşehirlerin yönetimine ilişkin ilk modellerin ortaya çıkmasında 1970'lerde İstanbul Metropolitan Hizmet Birliği Tasarısı ve 1980'lerde Büyükşehir Birliği Kanun Tasarısı önemli düzenlemelerdir.

Milli Güvenlik Konseyi'nin 1980 tarih ve 17187 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 34 numaralı kararıyla büyük kentlerde ana belediyenin çevresinde oluşmuş olan küçük belediyeler, sıkıyönetim komutanlıkları tarafından ana belediyelere bağlanmıştır. Bu uygulamayla il merkezindeki küçük belediyeler il belediyesi ile birleştirilmiştir. Yaklaşık 120 belediye ile 150 köy yönetiminin tüzel kişiliğine bu birleştirme modeliyle son verilmiştir (Keleş, 2009: 311; Arıkboğa, 2013: 53).

Türkiye'de büyükşehirlerde özel yönetimler kurulmasına imkan tanıyan anayasal dayanak 1982 Anayasası'nın 127. Maddesinin "büyük yerleşim merkezleri için özel yönetim biçimleri getirilebilir" hükmüdür. Böylece 1580 sayılı Kanunun çizdiği sınırlar dışında, farklı kentsel büyüklük,

¹ <https://www.e-icisleri.gov.tr/Anasayfa/MulkiIdariBolumleri.aspx> (12.12.2016)

² Anket çalışmasının hazırlanmasında Aktel vd. nin (2009) "5747 Sayılı Yasa ile Köye Dönüştürülen Küçük Belediyeler: Isparta Örneği" adlı çalışması ve

Özaslan vd. (2014) nin "6360 Sayılı Kanun Çerçevesinde Gümüşlük Belde Belediyesi'nin Kapatılmasına İlişkin Yöre Halkının Algısı" adlı çalışmalarda kullanılan ölçeklerden de yararlanılmıştır.

kentleşme düzeyi, nüfus ve ihtiyaçları bakımından birbirinden farklı niteliklere sahip kentler için farklı kentsel yönetim modellerinin geliştirilmesi mümkün olmuştur (Kavruk, 2002: 208).

1984 tarihli ve 195 sayılı “Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararname” ile belediye sınırları içinde birden fazla ilçe bulunan şehirler büyükşehir olarak tanımlanmış; İstanbul, Ankara ve İzmir il belediyeleri büyükşehir belediyelerine dönüştürülmüştür. Bu kararnamenin ardından 27 Haziran 1984’te 3030 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesiyle 195 sayılı KHK yürürlükten kaldırılmıştır. Yıllar içinde büyükşehir belediyesi sayıları artmıştır (Bkz. Tablo 3).

Tablo 3: Yıllara Göre Büyükşehir Belediyelerinin Kuruluşu ve Yasal Dayanağı

Kuruluş Yılı	Belediye	Yasal Dayanak
1984	Ankara, İstanbul, İzmir	3030
1986	Adana	3306
1987	Bursa	3391
1987	Gaziantep	3398
1987	Konya	3399
1988	Kayseri	3508
1993	Antalya, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, İzmit, Mersin, Samsun	504 sayılı KHK
1999	Sakarya	593 sayılı KHK
2014	Aydın, Balıkesir, Denizli, Hatay, Malatya, Manisa, Kahramanmaraş, Mardin, Muğla, Ordu, Tekirdağ, Trabzon, Şanlıurfa, Van	6360

Kaynak: Bingöl vd, 2013: 40.

2003'te 5019 sayılı kanun ve bunun yanında 5025 ve 5026 sayılı kanunlar da büyükşehir belediyelerinin genişleme süreci açısından önemli girişimlerdir. 2004 yılında büyükşehir belediyesi yönetimlerinin hukukî statülerinin düzenlenmesi ve buralardaki hizmetlerin plânlı, programlı, etkin, verimli ve uyum içinde yürütülmesi amacıyla 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu çıkarılmış, bu kanunla aynı zamanda İstanbul ve Kocaeli illerinde büyükşehir belediye sınırları il sınırı olarak kabul edilmiştir. 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu ile büyükşehirlerin mekânsal kapsamı genişletilmiş, belde belediyeleri de sınır içerisine dahil edilmiş; büyükşehir belediyesine yakın ilçe belediyeleri büyükşehir ilçe belediyesi hâline dönüştürülmüş, büyükşehir olmada nüfus ölçütü 750.000’e çıkarılmıştır. Kanuna göre (m.2) büyükşehir belediyelerinde, mevcut valilik binası merkez kabul edilmek ve il mülki sınırları içinde kalmak şartıyla, nüfusu bir milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı yirmi kilometre, nüfusu bir milyondan iki milyona kadar olan büyükşehirlerde yarıçapı otuz kilometre, nüfusu iki milyondan fazla olan büyükşehirlerde yarıçapı elli kilometre olan dairenin sınırı büyükşehir belediyesinin sınırını oluşturmaktaydı ve büyükşehir belediyesi, 3 ilçe belediyesini kapsayan, idari ve mali özerkliğe sahip kamu tüzel kişisi olarak tanımlanmıştı. Bu matematiksel ölçek belirleme yöntemi nedeniyle kanun, “Pergel düzenlemesi/yasası” olarak anılmıştı.

Büyükşehirilere ilişkin son düzenleme 6360 sayılı kanundur. 2012 yılında çıkarılan kanun, 2014 yerel seçimlerinin ardından yürürlüğe girmiştir. 6360 sayılı Kanunla

getirilen yeni düzenlemelerden il özel idareleri, belediyeler, köyler, büyükşehir belediyeleri ve belde belediyeleri önemli ölçüde etkilenmişlerdir.

6360 sayılı Kanunla 14 yeni büyükşehir daha kurulmuş (Bkz. Tablo 3) ve büyükşehir sayısı 30’a yükselmiştir. Bu kanunla daha önce büyükşehir olan diğer illerin mülki sınırları büyükşehir belediye sınırları ile eşleştirilmiştir (Genç, 2016). Kanunla büyükşehir olan illerdeki il özel idareleri kaldırılmış ve il özel idarelerinin sayısı 51’e düşmüştür. Yasal düzenleme ile büyükşehir statüsüne sahip illerde ilgili kurumların yetkileri büyükşehir belediyelerine, bakanlıklara ve yine aynı yasa ile kurulan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları (YİKOB)’a devredilmiştir.

6360 sayılı Kanunla 30 büyükşehirdeki köylerin ve belde belediyelerinin tüzel kişiliğine son verilmiş ve bunlar bağlı buldukları ilçenin mahalleleri haline dönüştürülmüşlerdir. 6360 sayılı Kanunla büyükşehir belediye yapılanması içine dahil olan köylerde yaşayanlar, yeni vergilerin de yükümlülüğü altına girmişlerdir. Köyde yaşayanların, bu yeni vergi yükümlülüklerine adaptasyonunu sağlamak için, emlak vergisi, harç ve katılım gibi yükümlülüklerden kanun tarafından 5 yıl süreyle muaf tutulmuşlardır. Ayrıca bu yerlerde içme ve kullanma suları için alınacak ücretin beş yıl süreyle en düşük tarifenin yüzde yirmi beşini geçmeyecek şekilde belirleneceği hükmüne yer verilmiştir (Genç, 2014b). Diğer 51 ilde bulunan köyler ise mevcut tüzel kişilikleri ile varlığını sürdürmektedir. 6360 sayılı Kanunla ilgili ortaya çıkan değişiklikler sayısal olarak Tablo 4’ten izlenebilir.

Tablo 4: 6360 Sayılı Kanun Öncesi ve Sonrası Yerel Yönetimlere İlişkin Durum

Belediye Türü	6360 Öncesi	6360 Sonrası	Değişim (Ne oldu?)
Büyükşehir Belediyesi	16	30	14 il belediyesi büyükşehir belediyesi oldu.
Büyükşehir İlçe	143	519	BŞB ilçe belediyesi sayısı 392 oldu.
İl Belediyesi	65	51	51 il, il belediyesi olarak kaldı.
İlçe Belediyesi	749	416	333 büyükşehir ilçe belediyesi oldu.
Belde Belediyesi	1977	342	1635 belde belediyesinin tüzel kişiliği sona erdi
İl Özel İdaresi	81	51	30 ilde il özel idareleri kapatıldı
Toplam Belediye	2950	1396	Belediye sayısı 1396’ya düştü.
Köy	34.395	17.834	17.541 köyün tüzel kişiliğine son verildi.
Mahalle	19.103	36.740	Büyükşehir belediyesi olan 30 ilde köy yönetimleri mahalle olarak bağlı olduğu ilçe belediyesine bağlandı.

6360 sayılı kanunla, Türkiye’de şehir nüfus oranı da önemli oranda değişmiştir. Bu idari düzenleme 10.000 nüfus kriteri esas alındığında 2012 yılı nüfus sayım sonuçlarına göre %74,6 oranında olan şehir nüfusunun 2013 sayım sonuçlarında %89,8 gibi yüksek bir orana çıkmasına neden olmuştur. Bir yıllık süre içerisinde oluşan %15,2’lik büyük fark ilgili yasa ile 30 büyükşehirde tüzel kişilikleri kaldırılarak şehrin mahallesi haline getirilen köyler ile 10.000 nüfusun altındaki belde nüfuslarının şehir nüfuslarına eklenmesinden kaynaklanmaktadır (Bekdemir vd, 2014: 282).

3. 6360 sayılı kanun ve küçük belediyeler üzerindeki etkisi

6360 sayılı Kanunun gerekçesinde, yerelde daha güçlü yönetimlerin hayata geçirilmesi; hizmetlerin yerelde daha etkili ve verimli sunulması; hizmetlerde verimin sağlanmasıyla demokratik katılımın artması beklentisi, küçük belediyeleşmeden kaynaklanan sorunların giderilmesi amaçları vurgulanmaktadır. Bu anlamda 6360 sayılı kanunla çözümlenmesi amaçlanan konulardan biri de ölçek, küçük belediyelerin neden olduğu optimalite sorunlarıdır.

Türkiye’de belediye sistemi önemli ölçüde belirli bir nüfus eşliğini aşarak köyden belediyeye dönüşerek kurulan, belde³ belediyeleri gibi küçük belediyelerden oluşmaktadır. Bu durum, uygulamada ölçek, hizmet alanı, coğrafi alan, büyüklük, idari ve siyasi parçalanmışlık gibi sorunları ortaya çıkarmaktadır (Genç, Özgür, Acartürk, 2008; Genç, 2015).

Tablo 5: Türlerine Göre Belediyeler ve Sayıları

Tür	Sayı	Oran (%)
Büyükşehir Belediyesi	30	0,2
İl Belediyesi	51	4
Büyükşehir İlçe Belediyesi	519	37
İlçe Belediyesi	400	29
Belde (Kasaba) Belediyesi	397	28
TOPLAM	1397	100

Kaynak: Türkiye Belediyeler Birliği⁴

Tablo 5’e göre, 2016 yılı itibariyle toplam 1397 belediyeden 397’si (%28’i) belde belediyesidir. Makalenin sonunda yer alan Tablo 6 incelendiğinde, 2011 itibariyle 2950 belediyenin 1078’inin 0-1999; 978’inin 2000-4999 nüfusa sahip oldukça küçük nüfuslu belediyeler olduğu görülmektedir.

Küçük belediyelerin önemli bir kısmı büyük belediyelerin etrafında kümelenmekte; birçok yerel hizmeti yürütememekte; katılım ortamı oluşturma kapasitesi açısından yetersiz kalmakta; mali yapıları büyük ölçüde genel bütçe vergi gelirlerine bağımlı olmakta; gelir elde etme kapasiteleri zayıf, cari harcamalarının bütçe içinde payı çok büyük olmaktadır (Canpolat, 2010: 94). İlave, belediyeler, kentsel yerleşim modeli olmasında rağmen, belediye örgütü olan küçük yerleşmeler çoğunlukla kırsal karakterlidir, bu nedenle vergi - gelir tabanı zayıftır; ölçek ekonomileri ortaya çıkarılamamaktadır; küçük ölçekli yerel birimler, genel olarak kaynak yetersizliği sorunu ile yüz yüze ve dar bir kariyer yapısına sahip olmaları nedeniyle, nitelikli uzmanlar; teknisyen / bürokratlar ve seçilmiş temsilciler için çekici olamamaktadırlar; merkez bir belediye etrafında kümelenen küçük belediyelerde yaşayanlar çoğu kez merkez belediyenin hizmetlerinden bedel ödemeksizin yararlanabilmekte, bu durum merkez belediyenin ürettiği hizmetlerin kendisine ait

alandaki yetersiz kalması sonucunu doğurmaktadır. Başka bir deyişle, merkez belediyenin ürettiği hizmetlere ait dışsallıklar yasal sınırdan daha geniş bir alana yayılmakta, hizmet sınırları ile idari sınırlar birbirinden farklılaşmaktadır. Küçük ölçekli ve çok sayıda yerel yönetim biriminden oluşan bir sistem, merkezden yapılacak yardımları zorlaştırmakta, ulusal kaynaklar daha küçük dilimlere halinde kullanılmakta, bu durum ise verimliliği azaltmaktadır (TÜSİAD, 1995: 43).

Ölçek sorununun üstesinden gelebilmek için 1984 yılında mevcut yerel yönetim sistemine belediyeler yanında büyükşehir belediyeleri eklenmiştir. Bu şekilde üst kademe yer alan büyükşehir belediyesi eliyle büyükşehir alanının bütünlüğü ve parçalı idari yapıdan kaynaklanan sorunların ortadan kaldırılması amaçlanmıştır. 2004 yılında çıkarılan 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile belde belediyeleri de büyükşehir sistemine dahil edilmiştir. 2005 yılında çıkarılan 5393 sayılı kanunla yine aynı amaca yönelik olarak belediyelere birleşme ve katma imkânı verilerek (11. Madde uygulaması) küçük belediyeleşme ve optimal ölçek sorunları aşmaya çalışılmıştır. Koşulları uygun olduğu takdirde çevrenin merkeze katılması olarak adlandırılabilir bu düzenleme orta ölçekli kentsel alanların sorunlarına çözüm getirebilecekken özellikle kıyı bölgelerinde bir ilçeden diğer ilçeye uzanan yapı adalarında sorunu çözmekte beklenen başarıyı gösterememiş, 11. Maddeyi uygulayan belediyelerin sayısı sınırlı kalmıştır. 5393 sayılı belediye kanunu, yeni belediye kurulmasını güçleştiren ve küçük belediyelerin birleştirilmesine imkân veren etkinliği ve kentsel alan bütünlüğünü sağlamayı amaçlayan düzenlemeler getirmiştir. Ancak bunların da başarısı idari düzenlemelere önem verilmesi ve uygulanmasına bağlıdır (Arıkboğa, 2008: 28; Arıkboğa, 2007).

2008 yılında yürürlüğe giren 5747 sayılı Büyükşehir Belediye Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanunla büyükşehir belediyesi sınırları içerisinde 43 yeni ilçe belediyesi kurulmuş ve ilk kademe bazı büyükşehir ilçe belediyelerinin tüzel kişilikleri kaldırılarak, bu belediyelere ait mahalleler artık büyükşehir mahalleleri konumuna gelmiş; nüfusu 2 binin altında kalan 862 belde belediyesinin tüzel kişiliği kaldırılmıştır. Bu şekilde büyük şehirlerdeki idari parçalanmışlığın önüne geçilmeye çalışılmıştır (Arıkboğa, 2008: 18; Özgür, 2008: 49).

Nihayetinde 2012’de çıkarılan 6360 sayılı kanunla yeni kurulan 14 büyükşehir ve eski 16 büyükşehirde il mülki idare sınırları ile büyükşehir belediye sınırları eşitlenmiş, bu büyükşehirlerde belde belediyeleri ve köylerin tüzel kişiliği kaldırılmıştır. Bu şekilde küçük belediyelerde önemli ölçüde azalma sağlanmıştır. Kanunla büyükşehir belediyesi olan illerdeki belde belediyelerinin tüzel kişiliği sona ermiştir. Bundan başka büyükşehir belediyesi olmayan diğer 51 ildeki

³ Arapçada “şehir” anlamına gelen belde, Türkiye’de idari yapılanmada köy ile ilçe arasında bucağın aşağı ya da eşiti bir konumda yer alan yerel yönetim birimini ifade eder. İdari yapılanma içinde kentsel yerleşmeler il merkezi ve ilçe merkezi unvanları verilirken, il merkezi, ilçe merkezi görevi alamamış belediye örgütleri yerleşmelere ise yerel yönetimle ilgili bir yönetsel statü kazandırılarak **belde** unvanı verilmiştir (Özçağlar, 2005). Belde, sadece belediye teşkilatının olduğu, **mülki idare amirinin** bulunmadığı yerleşim birimleridir. 5393 sayılı belediye kanununda “belde”, belediyesi bulunan yerleşim yeri (m.3) olarak tanımlanmaktadır. Birleşme ve katılmayı düzenleyen 8. Maddede “...Bir beldenin bazı kısımlarının komşu bir beldeye katılmasında veya yeni bir belde ya da köy kurulmasında, beldenin nüfusunun

5.000’den aşağı düşmemesi gerekir. Büyükşehir belediyesi bulunan yerlerde ayrılma yoluyla yeni bir belde kurulması için belde nüfusunun 100.000’den aşağı düşmemesi ve yeni kurulacak beldenin nüfusunun 20.000’den az olmaması şarttır. ...” hükmü yer almaktadır. 442 s. Köy Kanununa göre (m.1) Nüfusu iki binden aşağı yurtlara (köy) ve nüfusu iki bin ile yirmi bin arasında olanlara (kasaba) ve yirmi binden çok nüfusu olanlara (şehir) denir. Nüfusu iki binden aşağı olsa dahi belediye teşkilatı mevcut olan nahiye, kaza ve vilayet merkezleri kasaba itibar olunur ve Belediye Kanununa tabidir.

⁴ [http://www.tbb.gov.tr/belediyelerimiz/istatistikler/genel-istatistikler/\(11.12.2016\)](http://www.tbb.gov.tr/belediyelerimiz/istatistikler/genel-istatistikler/(11.12.2016))

nüfusu 2 binin altında kalan belde belediyelerinin de tüzel kişiliği sona ermiştir. Makalenin sonunda yer alan Tablo 7’de 3030, 5216, 5747 ve 6360 sayılı kanunlarla değişen büyükşehir sayılarını takip etmek mümkündür.

6360 sayılı Kanunla hizmet sunumu açısından fayda öngörülmektedir. 30 büyükşehir belediyesinde büyükşehir belediyesi güçlü imar yetkilerine sahip olacak; il özel idarelerinin işini büyükşehir belediyeleri yapacaktır. Ancak yasanın tartışmalı tarafları da çoktur. Uygun ölçüğe ulaşılma konusu oldukça tartışmalıdır. Zira eleştirilerin önemli bölümü öncelikle İstanbul ve Kocaeli için uygulanan il sınırı ve büyükşehir belediye sınırlarının eşitlenmesi uygulamasının her büyükşehir için uygun olmadığı; yeni büyükşehirlerin bu iki il gibi kentleşmiş ve bütünleşik bir coğrafyada yer almadıkları konusundadır. Bu durumda optimal ölçüğe sağlama amacıyla merkeziyetçiliği artıran ve yerel demokrasiyi azaltan bir uygulama ortaya çıkmaktadır. 6360 sayılı Kanunla alanı genişleyen, sorunları ve hizmet beklentileri daha da farklılaşan ve meclis üye sayısı artan büyükşehir belediyelerinde karar vermenin daha da güçleşmesi beklenmektedir. Mevcut durumda kentlerin yerel hizmet sorunları çözülememişken yeni büyükşehirlerin, ilçelerinin ve köylerinin sorunlarının çözülmesi daha güçtür; tarımın, tarım arazileri ile meraların, orman ve yaylaların yapılaşma alanlarına dönüşmesi riski artmaktadır. Kanunun kırsal alan yönetimiyle ilgili düzenlemelere sahip olmaması eksik taraftır. Belediyelerde kırsal alan yönetimiyle ilgili birimler oluşturulmamıştır. Köylerdeki ve belediye sınırları dışındaki binaların kapsamı içine girdikleri metropoliten imar planlarına nasıl uygun hale getirileceği konusunda bir düzenleme yoktur.

6360 sayılı kanun ilçe belediyeleri arasındaki temsil adaletsizliğini artırmakla da eleştirilmektedir. Kılınç Ürkmez ve Zengin Çelik (2016: 77-78) 6360 sayılı kanunun kır-kent tanım ve sınıflandırma problemlerini farklı bir boyuta taşıdığı; sayısal ve istatistik veriler açısından gerçek durumu yansıtmayacak şekilde bazı değer sapmalarının söz konusu olduğu; büyükşehirlerde köylerin mahalleye dönüştürülmesinin buralardaki yapılaşmaların karakterleri, kırsal kimliklerinin korunması, sosyal ve ekonomik bağlamda gözlenebilecek değişiklikler açısından birtakım endişeleri de getirdiği; kırsal alanların planlanmasının temel olarak tarımsal üretimin planlanmasını da içeriyor olması nedeniyle imar mevzuatı ve mevcut planlama pratiği temelinde bir yetersizliğin ortaya çıkacağı yönünde eleştiriler getirmektedirler.

4. 6360 Sayılı Kanun’la Atça Beldesi’nin mahalleye dönüştürülmesi ve halkın dönüşüme yönelik algısı

Belediyelerin hizmet sınırları aynı zamanda kuruldukları şehrin sınırını, başka bir ifade ile kentsel idari alanını da oluşturmaktadır. Türkiye’de 1580 sayılı kanunla kurulan belediyeler şehir yerleşmelerinin yanı sıra kırsal karakter taşıyan ilçe merkezleri ve beldelerde de kurulmuştur (Özçağlar, 2011: 137).

6360 Sayılı Kanun gereği Aydın ilinde, sınırları il mülki sınırları olan Aydın Büyükşehir Belediye’si kurulmuş; belediye sınırları içerisinde yer alan belde belediyelerinin tüzel kişilikleri 30 Mart 2014 mahalli idareler genel seçimleri ile sona ermiştir. Belde belediyeleri tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçeye dahil olmuşlardır. Bu kanunla Aydın’da 36 belde belediyesi ve 490 köyün tüzel kişiliği kaldırılmıştır.

Aydın İli Sultanhisar İlçesinde ise Atça ve Salavatlı belde belediyeleri ile 11 köyün tüzel kişiliği kaldırılarak bunlar mahalle olarak Sultanhisar İlçe Belediyesine mahalle olarak bağlanmıştır (Genç, 2014b).

Araştırma alanı olarak, Aydın iline bağlı Sultanhisar ilçesine mahalle olarak bağlanan, ilçe nüfusundan fazla nüfusu olan Atça Beldesi seçilmiştir. Romalılar döneminde kurulan Atça’da ilk belediye teşkilatı 1867 yılında kurulmuştur. Atça Belediyesi Ege Bölgesi’nin ilk belediyelerinden biridir. Atça 27 Mayıs 1919’da uğradığı Yunan işgalinden 5 Eylül 1922’de kurtulduğunda, mağlup Yunan ordusunun kaçarken yakıp yıktığı virane bir görünümde iken Cumhuriyet’in ilanı ile tekrar büyümeye başlamıştır. Uzun süre Avrupa’da kalan, Fransa’da şehir planlamacılığı eğitimi alan Abdi Bey hayranı olduğu Paris’in Şanzalize gibi ünlü caddelerinin birleştiği ismi daha sonra Charles De Gaulle olacak olan Etoile Meydanı’nı örnek alarak, Atça’yı yeniden imar etmek üzere görev almış, aynı meydana bulunan Zafer Takımın bulunduğu yere Atça Parkı’nı yerleştirmiştir. Etoile Meydanına bağlanan 12 caddeye karşılık Atça’ya da 45 derece açı ile 8 simetrik ana cadde ve bunları dik kesen yüzlerce düzenli sokak yerleştirmiştir. Atça Beldesi Türkiye’de bu şekilde tasarlanmış ilk ve tek yerleşim yeridir. Denizli-Aydın Karayolu üzerinde bulunan Atça’nın girişi ve çıkışlarında “Türkiye’nin Paris’i Atça’ya hoş geldiniz” tabelaları yer almaktadır. Atça’da ekonomik faaliyetin büyük çoğunluğunu tarımsal faaliyetler (meyvecilik) oluşturmaktadır. Atça’da 3 ilkokul, 1 özel anaokulu, 2 ortaokul, 2 lise ve 1 meslek yüksekokulu bulunmaktadır.

Araştırmanın evrenin Atça’da yaşayan halk oluşturmaktadır. 2015 ADNKS verilerine göre Sultanhisar ilçe nüfusu 20.983’tür. 2015 sayımlarına göre nüfusun, 3.915’i kadın, 3585’i erkek olmak üzere toplam 7.779 kişidir (<http://tuikapp.tuik.gov.tr>).

2016 yılı Mart ve Nisan aylarında gerçekleştirilen anket çalışması, rastgele örneklem yöntemiyle 367 kişiye uygulanmıştır (%95 güven aralığında, 0,05 hata payı ile örneklem büyüklüğü 367 olarak hesaplanmıştır. N=367).

Anketten elde edilen demografik verilere göre; araştırmaya katılan örneklem yarisından fazlası erkek ve tamamı T.C. vatandaşıdır. En yoğun katılımcı yaş grubu %32 ile 36-45 yaş aralığıdır. Katılımcıların %98’i sürekli olarak Atça’da ikamet etmektedir. Katılımcıların Atça’da yaşam süresi %22 ile 41-50 yıl aralığındadır. Katılımcılar arasında okuma yazma bilmeyen yoktur ve büyük çoğunluğu ilköğretim mezunudur. Katılımcıların çoğu asgari ücret seviyesi civarında aylık gelire sahiptirler. Örneklemin büyük çoğunluğu çiftçilik faaliyetinde bulunmaktadır.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracı ankettir. Ankette yer alan önermeler, literatür yanında 5747 sayılı Kanun kapsamında “Isparta’nın kapatılan küçük belediyelerinde yaşayan halkın kapatılma kararını nasıl algıladıklarını ortaya koymak” amacıyla Aktel vd. (2009) ile aynı araştırmayı Muğla ili Bodrum İlçesine bağlı Gümüşlük Beldesi’nin mahalleye dönüşmesi üzerine yapan Özaslan vd’nin (2014) geliştirmiş oldukları ölçeklerden de faydalanılarak oluşturulmuştur.

Önermeler, araştırma amacı ve araştırma alanına yönelik olarak revize edilmiştir. Araştırmaya katılanlara 6360 sayılı kanunla Türkiye’de belde belediyelerinin kapatılmasına; Atça Belediyesinin kapatılmasına; hizmet sunumuna; katılıma; mali

yapıya ilişkin algılarını ölçmeye yönelik olarak 5 önerme seti uygulanmıştır. Bu önermeler 5'li Likert şeklindedir. ("kesinlikle katılıyorum", "katılıyorum", "ne katılıyorum ne katılmıyorum", "katılmıyorum", "kesinlikle katılmıyorum")

Anket önce 40 kişilik bir örnek grubuna uygulanmış ve elde edilen sonuçların güvenilirliği 0,77 ile güvenilir çıkmıştır (Cronbach Alpha değeri. Sınır 0,70). Algıya yönelik kullanılan önermelere ait veriler SPSS istatistik programı aracılığıyla frekans analizi ve korelasyon analizi yapılarak yorumlanmıştır.

Atça'da yaşayan halkın dönüşüme yönelik algısını ölçmek amacıyla "Türkiye'de belde belediyelerinin kapatılmasına ilişkin önermelere" yer verilmiştir. Tablo 8'e göre; katılımcıların %85'inin Aydın'ın 30 Mart 2014 seçimlerinden sonra büyükşehir belediyesi statüsüne dönüşeceğinden haberlerinin olduğu görülmektedir. Yerel yönetimler alanında yapılan reform çalışmalarını katılımcıların %39'u desteklerken ("kesinlikle katılmıyorum" ve "katılmıyorum" ifadelerini işaretleyenlerin toplamı), hemen hemen aynı orandaki katılımcı ise (%38) desteklememektedir.

"Belde belediyelerinin kapatılması olumlu sonuçlar doğurmuştur" önermesine katılımcıların %80'i katılmamaktadır. Belde belediyelerinin kapatılmasının kamu yararına uygun bir durum olduğu önermesine de katılımcıların yarısından fazlasının (%54) katılmadığı görülmektedir.

"Belde belediyelerinin kapatılması siyasi parti ve kişiliklere fayda sağlama amaçlı yapılmıştır" önermesine katılımcıların %37'si katılırken; %35'i katılmamıştır. Bu önerme üzerinde karsızların oranı ise %28'dir.

Katılımcıların %59'u belde belediyelerinin kapatılmasının hizmette kalite ve verimliliği arttıracığı önermesine katılmamaktadır. Bu uygulamanın kaynak israfını önleyeceğine önermesine katılımcıların %51'i katılmamaktadır.

AB'ye uyum amacıyla belde belediyelerinin kapatıldığını düşünenlerin oranı %45'tir. Belde belediyelerinin verimsiz ve etkinlikten uzak çalıştığı için kapatılmalarının olumlu olduğunu düşünenlerin oranı sadece %21'dir. Bu önermeye katılmayanların oranı ise %54'tür.

Belde belediyelerinin yetersiz mali kaynaklarından dolayı kapatıldığı önermesine katılımcıların %50'si katılmamaktadır. Belde belediyelerinin yüksek katılımlı yapısından dolayı kapatılmasının olumsuz sonuçlar doğuracağına inananların oranı %58'dir.

Belde belediyelerin şeffaf ve açık bir yönetim anlayışına sahip olmamalarından dolayı kapatılmaları olumlu sonuç yaratacağına önermesine katılımcıların %60'ı katılmamaktadır. Bu durumda son iki önerme birlikte düşünüldüğünde katılımcıların belde belediyelerinin kapatılmasına olumsuz yaklaştıkları görülmektedir.

Tablo 9'a göre; katılımcıların büyük çoğunluğu 30 Mart 2014 yerel seçimlerinden sonra Atça Belediyesi'nin kapatılacağından, Sultanhisar ilçesine bağlı mahalleye dönüşeceğinden ve bir muhtar tarafından yönetileceklerinden haberdar olmuşlardır. Fakat katılımcıların %94'ü bu dönüşümün halka sorularak uygulanması gerektiğini düşünerek %85 oranda bu kararı doğru bulmamaktadır.

Belediyelerinin kapatılmasının demokratik haklarının ellerinde alınması olarak değerlendiren katılımcıların oranının %57 olduğu görülmektedir. Atça beldesinin Fransa'nın Paris şehrine göre dizaynı edilmesinden kaynaklanan özgün yapısından dolayı belediyelerinin kaldırılmasını doğru bulmayanların oranının %96'lık büyük bir orana ulaştığı görülmektedir.

Tablo 10'da yer alan hizmet sunumuna ilişkin önermelerin birincisine bakıldığında, katılımcıların kapatılan Atça Belediyesi'nin daha verimli çalıştığını düşündükleri görülmektedir (%64).

Katılımcıların %93'ü kapatılan belediyelerine ait araç ve gereçleri kendi mahallelerinde bulunmasını ve kullanılmasını istemektedirler.

Katılımcıların %71'i Atça Belediyesi kapatıldıktan sonra mahalleye yönelik hizmetlerin sunumunda sorun yaşandığını düşünmektedir.

Katılımcıların yarısından fazlası belediye kapatıldıktan sonra altyapı hizmetlerinin sunumunda (kanalizasyon %50, Çevre temizliği %50, ulaşım %51, imar %55) sorun yaşandığını düşünmektedir.

Katılımcıların %59'u Atça'nın mahalleye dönüştürülmesinin, sunulacak kamu hizmetlerinin verimliliğini ve kalitesini arttırdığını düşünmemektedir. Ayrıca Atça beldesinin nüfusunun bağlı olduğu Sultanhisar ilçesinden fazla olması nedeniyle katılımcıların %59'u tarafından Sultanhisar Belediyesi'nin Atça Mahallesi'ne yeterli hizmeti sunmadığı algısı ortaya çıkmıştır.

Tablo 11'e göre, katılıma ilişkin önermelere verilen cevaplar incelendiğinde gerek Atça Belediye Meclisi toplantılarına gerekse bağlanılan Sultanhisar Belediye Meclisi toplantılarına katılımın düşük olduğu görülmektedir (katılmama oranları %66-%55). Belediye kapanmadan önce belediyenin düzenlemiş olduğu sosyal ve kültürel etkinliklere katılım oranı %39 iken bu sayı dönüşümden sonra %23'e düşmüştür. Bu önermelerden yola çıkarak belde sosyal ve kültürel etkinliklere katılımın siyasi katılımdan fazla olduğu görülmektedir. Ayrıca üç yıldır uygulanan kanunla yaşanan dönüşümün sosyo-kültürel ve siyasi katılımda önceki yıllara nazaran düşüş olduğu gözlemlenmektedir.

Katılımcıların %73'ü belde belediyelerinin taleplerini dikkate aldığını söylerken, dönüşümden sonra bağlanılan belediye tarafından taleplerin dikkate alındığını düşünenlerin oranı %21'dir. Ayrıca katılımcıların %88'i problem ve dertleri olduğunda Atça Belediyesi yetkililerine rahatlıkla ulaşarak sorunlarını anlatabildiklerini belirtirken, aynı önerme Sultanhisar Belediyesi için sorulduğunda bu oranın %22'ye düştüğü görülmektedir.

Tablo 12'ye göre, belediyenin mali yapısına yönelik önermelerde; katılımcıların %56'sı Atça Belediyesinin mali kaynaklarının yeterli olduğunu, %64'ü ise bu mali kaynakların etkili ve yerinde kullandığını düşünmektedirler. Sultanhisar Belediyesi'nin bu kaynakları daha etkili ve yerinde kullandığını söyleyenlerin oranı ise %23'tür.

Katılımcıların Atça Belediyesi'nin fiziki kaynaklarının (bina, ara-gereç vb.) yeterliği olduğuna yönelik algıları %63 ve bu fiziki kaynakları olumlu kullandığına yönelik algı ise %64'tür. Sultanhisar Belediyesi'nin bu kaynakları daha etkili kullandığını düşünenlerin oranı ise %44'tür.

Katılımcıların %87'si Atça Belediyesi'nin beldenin altyapı, fiziksel ve kültürel imkanlar açısından gelişimine katkı yaptıkları algısını taşıırken, bu oran Sultanhisar Belediyesi'ne yönelik olarak %26'da kalmaktadır. Bu önermede yer alan %36'lık kararsızların oranı; katılımcıların bu konuda temkinli davrandıklarını göstermektedir. Burada bu uygulamanın sonuçlarını göstermesi için gereken sürenin henüz erken olduğu sonucunu da çıkarabilir.

Katılımcıların %39'u Sultanhisar Belediyesi'nin mahallelere kaynak dağıtımında adil olacağını düşünürken, %35'i bu konuda kararsız kalarak bir önceki önermede ortaya çıkan neden-sonuç çıkarımını algı olarak ortaya koymuştur.

Katılımcıların %76'sı Atça Belediyesi'nin kararların alınmasında ve sorunların tespitinde daha etkin çalıştığını belirtirken, bu önerme Sultanhisar Belediyesi için düşünüldüğünde oran %21'dir.

Makalenin temel amacı, kapatılan Atça Beldesi'nde yaşayan halkın, bu yeni uygulamaya dönük algısını belirlemeye yöneliktir. Bu amaçla, örneklem grubuna farklı önermeler içeren anketler sunulmuş olup; anket sonuçlarına frekans analizi yapılmıştır. Ayrıca ankete katılanların bu yeni durum karşısındaki farkındalıklarını ölçmek ve bu farkındalığın, katılımcıların eğitim düzeyleriyle olan ilişkisini belirlemek için, "Korelasyon Katsayısı Hesaplama" ile "Regresyon Analizi" teknikleri uygulanmış olup sonuçlar aşağıya çıkarılmıştır:

Tablo 13: "Eğitim Durumu- Farkındalık ilişkisi

	EĞİTİM DURUMU									
	Okur-Yazar		İlkokul		Ortaokul		Lise		Üniversite	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
Kesinlikle Katılıyorum	1	8	70	40	44	43	36	55	11	79
Katılıyorum	3	25	75	43	48	47	25	39	3	21
Ne Katılıyorum Ne Katılmıyorum	5	42	13	8	6	6	2	3	0	0
Katılmıyorum	2	17	11	6	3	3	2	3	0	0
Kesinlikle Katılmıyorum	1	8	5	3	1	1	0	0	0	0

Yukarıdaki tabloya korelasyon bağıntısı uygulanarak iki değişken (Eğitim Durumu-Farkındalık) arasındaki ilişki analiz edilmiş olup, hesaplama sonucuna göre korelasyon katsayısının +0,8494 olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre ankete katılanların eğitim durumu ile farkındalık algıları arasında pozitif yönde yüksek ilişki olduğu tespit edilmiştir.

Ayrıca bağımsız değişken olan "Eğitim Durumu" ile bağımlı değişken olan "Farkındalık" arasındaki yüksek korelasyonlu ilişkiyi regresyon tekniğiyle analiz edildiğinde ortaya çıkan fonksiyona göre ($y=36.5+14.5x$), bağımsız değişkenin alacağı değerlere göre (artış-azalış) bağımlı değişkenin de doğrusal yönde değişiklik göstereceği görülmektedir.

5. Tartışma ve sonuç

6360 sayılı kanunla Türkiye'de özellikle büyükşehir belediyesi yapılanmasında meydana gelen değişimle, birçok belde belediyesi ve köy tüzel kişiliği son bulmuş, dönüşümle

beraber yeni döneme mahalle statüsünde girmişlerdir. Kanun gerekçesinde değişen dünya koşullarında yönetim anlayışlarının da değiştiğine vurgu yapılmakta; yerel yönetim alanında etkililiğe, verimliliğe ve katılımcılığa önem verildiği belirtilmektedir. Ayrıca kaynak israfının önlenmesi ve yönetsel koordinasyonun sağlanmasında bu yeni dönüşümün ihtiyaçları karşılayacağı düşünülmüştür. Bu yeni dönüşümle beraber büyükşehir belediyeleri sınırları içerisinde kalan belde belediyeleri ve köylerin tüzel kişiliği sona erdirilmiştir. Dönüşüm, büyükşehirlerin merkezi noktalarında yaşayanlar açısından olumlu bulunurken, özellikle tüzel kişiliğini kaybetmiş alanlarda kamuoyunun ciddi tepki ve eleştirilerine de maruz kalmıştır.

Bu çalışma yapıldığında, 30 Mart 2014 yerel seçimleri sonrası Atça Belde Belediyesi'nin kapatılmasının üzerinden üç yıl geçmiştir. Bu nedenle katılımcıların önceki dönem ve yeni dönem hakkında karşılaştırma yapabilmelerine müsait ortam oluşmuştur. Çalışmada öncelikle dönüşüm hakkında katılımcıların bilgi sahibi olup olmadığı belirlenmeye çalışılmış ve çıkan sonuçta katılımcıların, seçimlerden sonra Aydın'ın büyükşehir belediyesi olacağı, kendi belde belediyelerinin kapatılarak, mahalle olarak Sultanhisar ilçesine bağlanacağı hakkında bilgi sahibi oldukları anlaşılmıştır. Yani örneklem grubunun mevcut dönüşüm hakkında farkındalıklarının yüksek olduğu görülmüştür. Farkındalığı yüksek olan katılımcı grubunun bu yeni değişim ve dönüşüm sürecinin belediyelerinin kapatılma kararının kendilerine bırakılması gerektiğini düşünmekte ve büyük çoğunlukla kapatılma kararını olumsuz bulmaktadırlar. Katılımcıların 6360 sayılı Kanunun gerekçesinde yer alan etkili ve verimli hizmet sunamamaları ve yeterli mali kaynaklara sahip olmamaları gerekçesiyle belediyelerinin kapatılmalarını inandırıcı bulmadıkları ilgili önermelere verdikleri cevaplardan anlaşılmaktadır.

Katılımcıların büyük bir çoğunluğu Atça Belediyesi'nin daha etkili ve verimli çalıştığını; dönüşümden sonraki mevcut durumda belediye hizmetlerindeki etkililik ve verimlilikte düşüş yaşandığını belirtmişlerdir.

Dönüşümden sonra gerek sosyo-kültürel katılım da gerekse siyasi katılım da düşüş yaşandığı görülmüştür. Katılımcıların hem dönüşüm öncesi dönemde hem de mevcut dönemde siyasi katılımından çok sosyo-kültürel katılıma daha fazla önem verdiği de verilerden anlaşılmaktadır.

Katılımcıların çoğunluğu Atça Belediyesi'nin fiziki kaynaklarının yeterli olduğunu düşündüğü ve bu kaynakları etkili ve verimli kullandığını belirtmişlerdir. Karşılaştırma yapıldığında katılımcıların büyük çoğunluğunun hizmetlerin etkililiği ve verimliliğinde Atça Belediyesi'nin Sultanhisar Belediyesi'nden daha üstün olduğu sonucu elde edilmiştir.

Özaslan vd., (2014) nin Bodrum Gümüşlük Beldesi üzerine yaptıkları çalışmada da, katılımcıların kapatılma kararının kendilerine sorulması gerektiğini düşündükleri; kapatılma kararını doğru bulmadıkları; etkili ve verimli hizmet sunamadıkları ve yeterli mali kaynaklara sahip olmamaları nedeniyle belde belediyelerinin kapatılmasını geçerli bir neden olarak görmedikleri, belediye kapatıldıktan sonra hizmetlerin sunumunda özellikle de çevre temizliği, çöp toplama, kanalizasyon, içme suyu, imar, itfaiye ve ulaşım hizmetlerinde sorun yaşayacaklarını düşündükleri ortaya konulmuştur.

Belli ve Aydın'ın (2016) Kahramanmaraş'ta 6360 sayılı kanun sonrasında kapatılarak mahalleye dönüşen Önsen (eski Belde Belediyesi) üzerine yaptıkları çalışmada ise farklı sonuçlar ortaya konulmaktadır. Çalışmada hizmette etkinlik ve verimlilik açısından belde belediyesinin kapatılmasının yerinde bir karar olduğu; temsil açısından belde belediyesi ile ilçe belediyesi arasında çok büyük değişiklikler olmadığı ortaya konulmaktadır.

Göküş ve Alptürker (2016) Mersin Büyükşehir belediyesinin Silifke İlçesi örneğinde 6360 sayılı kanunun uygulanmasıyla birlikte köyden mahalleye dönüşen birimlerin muhtarları ile hizmet etkinliğini ölçmeye yönelik olarak yaptıkları çalışmada, muhtarların bir kısmının 6360 sayılı

kanunla yaşanan dönüşümden memnunken bir kısmının memnun olmadığı (itibar, otorite, gelir, personel, bina ve araç-gereç kaybı); muhtarların bir kısmının belediye yönetimleri ile iletişim sorunu yaşadıkları; hizmet taleplerinin zamanında karşılanmadığı, partizanca tutum sergilendiği; veya özel ilişkilerle hizmet taleplerinin karşılandığı; hizmet taleplerine olumlu karşılık bulan muhtarların hizmetlerin etkin sunulduğunu belirttiği; hizmetlerin etkin olarak sunulmamasının nedenleri arasında, mahallelerin kent merkezlerine uzak olması, belediye hizmet alanının büyük olması, yasanın yeni olması ve belediyelerin idari teşkilatlanmasını tam olarak gerçekleştirememiş olması sonucuna ulaşmışlardır.

Tablo 6: Belediyelerin Nüfuslarına Göre Dağılımı (2009-2010-2011)⁵

NÜFUS	TOPLAM			BÜYÜKŞEHİR			İL MERKEZİ			BÜYÜKŞEHİR İLÇE			İLÇE MERKEZİ			BELDE		
	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009
	2950	2950	2950	16	16	16	65	65	65	143	143	143	749	749	749	1977	1977	1977
0-1.999 ARASI	1078	1023	926										68	59	52	1010	964	874
2.000-4.999	978	1035	1133										202	212	218	776	823	915
5.000-9.999	323	323	327							6	6	5	175	174	177	142	143	145
10.000-24.999	229	229	227				1	2	2	9	9	11	175	175	175	44	43	39
25.000-49.999	92	89	89				7	5	6	19	19	19	63	62	61	3	3	3
50.000-99.999	85	94	96				18	22	23	15	18	17	50	53	55	2	1	1
100.000-249.999	77	71	67				29	26	24	32	31	32	16	14	11			
250.000-499.999	53	55	54	1	1	1	8	10	10	44	44	43						
500.000-999.999	26	22	23	6	6	7	2			18	16	16						
1.000.000'DAN BÜYÜK	9	9	8	9	9	8												

Tablo 7: Yerel Yönetim Kanunlarına Göre Belediye Türlerindeki Sayısal Değişim

	3030 Sayılı Kanuna Göre	5216 Sayılı Kanuna Göre	5747 Sayılı Kanuna Göre	Yerel Seçime Katılan Belediyeler (29 Mart 2009- Belediye Sayılarının Durumu)	6360 Sayılı Kanun Kapsamındaki Değişiklikler
Büyükşehir Belediyesi	16	16	16	16	30
Büyükşehir İlçe Belediyesi	58	100	142	143	519
Büyükşehir Alt Kademe Belediyesi	31	Bu Statüde Belediye yok	Bu Statüde Belediye yok	Bu Statüde Belediye yok	Bu Statüde Belediye yok
Büyükşehir İlk Kademe Belediyesi	Bu Statüde Belediye yok	283	Bu Statüde Belediye yok	Bu Statüde Belediye yok	Bu Statüde Belediye yok
İl Belediyesi	65	65	65	65	51
İlçe Belediyesi	850	750	750	749	400
Belde Belediyesi	2208	2011	1132	1974	396 ⁶
TOPLAM BELEDİYE SAYISI	3228	3225	2105	2947	1396

Kaynak: Akıllı, 2010: 24.

⁵ Tablo, MİGM verilerinden üretilmiştir.

⁶ Günümüz itibarıyla belde belediyesi sayısı 397'dir.

Tablo 8: Genel Anlamda Belde Belediyesinin Kapatılmasına İlişkin Önermeler

ÖNERMELER	Kesinlikle Katılıyorum (1)		Katılıyorum (2)		Ne katılıyorum ne katılmıyorum (3)		Katılmıyorum (4)		Kesinlikle Katılmıyorum (5)	
	n	%	N	%	n	%	N	%	n	%
Aydın'ın ilk yerel seçimlerden (30Mart 2014) sonra büyükşehir belediyesi olacağı hakkında bilgi sahibiydim.	210	57	102	28	15	4	23	6	17	5
Yerel yönetimler alanında yapılan reform çalışmalarını destekliyorum.	68	18	77	21	83	23	81	22	58	16
Belde belediyelerinin kapatılması olumlu sonuçlar yaratmıştır.	37	10	29	8	43	12	162	44	96	26
Belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenleme kamu yararınadır.	41	11	32	9	60	16	156	43	78	21
Belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenleme siyasi parti ve kişilere fayda sağlamak amacıyla yapılmıştır.	62	17	72	20	102	28	101	28	27	7
Belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenleme vatandaşın daha kaliteli/verimli hizmet alması amacıyla yapılmıştır.	47	13	36	10	68	18	154	42	62	17
Belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenleme kaynak israfının önlenmesi amacıyla yapılmıştır.	43	12	68	19	67	18	119	32	70	19
Belde belediyelerinin kapatılması ile ilgili düzenleme Avrupa Birliği'ne uyum çalışmaları amacıyla yapılmıştır.	38	10	54	15	111	30	94	26	70	19
Birçok belde belediyesi yerel kamu hizmetlerini etkin ve verimli yürütemediği için belediyelerinin kapatılmasını olumlu bir sonuç doğuracaktır.	34	9	45	12	92	25	134	37	61	17
Belde belediyeleri yetersiz mali kaynaklara sahip olduğundan kapatılmaları olumlu bir sonuç yaratacaktır.	45	12	65	18	74	20	113	31	70	19
Belde belediyelerinde halkın katılım düzeyi yüksek olduğundan kapatılmaları olumsuz bir sonuç yaratacaktır.	102	28	110	30	67	18	46	13	41	11
Belde belediyeleri şeffaf/açık yönetim anlayışına sahip olmadıklarından kapatılmaları olumlu bir sonuç yaratacaktır.	37	10	48	13	62	17	129	35	91	25

Tablo 9: Atça Belediyesi'nin Kapatılmasına İlişkin Önermeler

ÖNERMELER	1		2		3		4		5	
	n	%	N	%	n	%	N	%	n	%
Atça Belediyesi'nin ilk yerel seçimlerden sonra kapatılacağı hakkında bilgi sahibiydim.	162	44	154	42	26	7	18	5	7	2
Atça beldemizin ilk yerel seçimlerden sonra Atça Mahallesi olarak teşkilatlanacağı hakkında bilgi sahibiydim.	149	40	158	43	28	8	22	6	10	3
İlk yerel seçimlerden sonra beldemizin bir mahalle olarak Sultanhisar ilçe Belediyesi'ne bağlanacağı hakkında bilgi sahibiyim.	155	42	165	45	32	9	9	2	8	2
Atça beldemizin ilk yerel seçimlerden sonra mahalle muhtarı tarafından yönetileceği hakkında bilgi sahibiydim.	168	46	170	46	15	4	10	3	4	1
Atça Belediyesi'nin kapatılmasını isteyip istemediğimiz belde halkı olarak bize sorulmalıydı.	165	45	180	49	8	2	8	2	6	2
Atça Belediyesi'nin kapatılıp Sultanhisar ilçesine bağlı bir mahalleye dönüştürülmesi doğru bir karardır.	24	6	37	10	33	9	172	47	101	28
Belediyemizin kapatılması ile demokratik haklarımız elimizden alınmış olacaktır.	98	27	110	30	45	12	67	18	47	13
Örnek Şehir Planı olması dolayısıyla mevcut belediyemizin kaldırılmaması gerekir.	175	47	181	49	6	2	3	1	2	1

Tablo 10: Hizmet Sunumuna İlişkin Önermeler

ÖNERMELER	1		2		3		4		5	
	n	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Atça Belediyesi daha verimli çalışmıştır.	105	29	128	35	77	21	45	12	12	3
Belediyemiz kapatılınca belediyeye ait araç ve gereçler beldemizde kalmalıdır.(Örneğin itfaiye araçları, çöp ve çevre temizleme araçları vb.)	202	55	140	38	5	2	12	3	8	2
Belediyemiz kapatılınca mahallemize yönelik hizmetlerin sunumunda sorun yaşanmaktadır .	135	37	125	34	62	17	35	9	10	3
Belediyemiz kapatıldıktan sonra içme suyu temini konusunda sorun yaşanmaktadır.	57	16	65	18	81	22	89	24	75	20
Belediyemiz kapatıldıktan sonra kanalizasyon hizmeti konusunda sorun yaşanmaktadır.	112	31	107	29	71	19	54	15	23	6
Belediyemiz kapatıldıktan sonra çöplerin toplanması konusunda sorun yaşanmaktadır.	95	26	87	24	88	24	55	15	42	11
Belediyemiz kapatıldıktan sonra çevre temizliği (cadde, sokak ve pazaryeri, yıkıntı atıklarının toplanması ve gürültü kirliliği vb.) konusunda sorun yaşanmaktadır.	97	26	92	25	80	22	57	16	39	11
Belediyemiz kapatıldıktan sonra ulaşım hizmeti konusunda sorun yaşanmaktadır.	95	26	90	25	67	18	59	16	56	15
Belediyemiz kapatıldıktan sonra itfaiye hizmeti konusunda sorun yaşanmaktadır.	61	17	68	18	72	20	97	26	69	19
Belediyemiz kapatıldıktan sonra imar hizmeti konusunda sorun yaşanmaktadır.	102	28	97	27	77	21	61	16	30	8
Sultanhisar Belediyesi bünyesinde mahalleye dönüştürülen sunulan kamu hizmetlerinin kalitesini ve sürekliliğini arttırmıştır.	42	11	38	10	72	20	117	32	98	27
Atça Beldesinin fazla nüfusu karşısında Sultanhisar Belediyesi yeterli hizmeti sunmaktadır.	45	12	48	13	58	16	103	28	113	31

Tablo 11: Katılım Boyutuna İlişkin Önermeler

ÖNERMELER	1		2		3		4		5	
	N	%	n	%	n	%	N	%	n	%
Atça Belediyesi'nin meclis toplantılarına katıldım.	17	4	24	7	84	23	125	34	117	32
Atça Belediyesi'nin sosyal ve kültürel etkinliklerine katıldım.	69	19	75	20	137	37	55	15	31	9
Atça Belediyesi kapatıldıktan sonra Sultanhisar ilçe beledyesinin meclis toplantılarına katıldım.	12	3	17	5	47	13	124	34	167	45
Atça Belediyesi kapatıldıktan sonra Sultanhisar ilçe beledyesinin sosyal ve kültürel etkinliklerine katıldım.	35	10	48	13	83	23	118	32	83	23
Talep ve beklentilerim Atça Belediyesi tarafından dikkate alındı.	165	45	102	28	34	9	39	11	27	7
Belediyemiz kapatıldıktan sonra talep ve beklentilerim Sultanhisar Belediyesi tarafından dikkate alınmaktadır.	40	11	36	10	87	24	106	29	98	26
Herhangi bir problemle karşılaştığımda, Atça Belediyesi yetkililerine rahatlıkla ulaşip derdimi anlatabiliyordum.	154	42	167	46	24	6	12	3	10	3
Belediyemiz kapatıldıktan sonra herhangi bir problemle karşılaştığımda, Sultanhisar Belediyesi yetkililerine rahatlıkla ulaşip derdimi anlatabiliyorum.	38	10	43	12	97	26	107	29	82	23

Tablo 12: Mali Boyuta İlişkin Önermeler

ÖNERMELER	1		2		3		4		5	
	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%
Atça Belediyesi'nin mali(parasal) kaynakları yeterlidir.	90	24	116	32	71	19	51	14	39	11
Atça Belediyesi'nin fiziki kaynakları (bina, araç gereç, teçhizat vb.) yeterlidir.	112	30	121	33	56	15	51	14	27	8
Atça Belediyesi mali(parasal) kaynaklarını etkin ve yerinde kullanır.	109	30	126	34	68	19	37	10	27	7
Atça Belediyesi fiziki kaynaklarını (bina, araç gereç,teçhizat vb.) etkin ve yerinde kullanır.	114	32	125	34	66	18	38	10	24	6
Sultanhisar ilçe belediyesi mali (parasal) kaynakları daha etkin kullanmaktadır.	47	13	48	13	111	30	94	25	67	19
Sultanhisar ilçe belediyesi fiziki kaynakları (bina, araç gereç, teçhizat vb.) daha etkin kullanmaktadır.	42	11	40	11	124	34	87	24	74	20
Atça Belediyesi beldemizin gelişimine (alt yapı, fiziksel ve kültürel imkânlar vb.) yönelik yatırımlar yaptı.	144	39	175	48	26	7	12	3	10	3
Sultanhisar Belediyesi beldemizin daha hızlı gelişmesini(altyapı, fiziksel ve kültürel imkânlar vb.)sağlayıcı yatırımlar yapmaktadır.	51	14	44	12	133	36	84	23	55	15
Sultanhisar Belediyesi yeni kurulan mahallelerde adil bir kaynak dağılımı gerçekleştirmektedir.	48	13	47	13	129	35	86	24	57	15
Beldemize ilişkin kararların alınmada ve sorunların tespitinde Atça Belediyesi daha etkin çalışır.	132	36	148	40	52	14	21	6	14	4
Beldemize ilişkin kararların alınmada ve sorunların tespitinde Sultanhisar Belediyesi daha etkin çalışır.	32	9	45	12	123	34	96	26	71	19

Kaynaklar

Aktel M., Altan, Y., Kerman U., (2009) "5747 Sayılı Yasa ile Köye Dönüştürülen Küçük Belediyeler: Isparta Örneği", Çağdaş Yerel Yönetimler, 18 (1), Ankara, TODAİE Yayını.

Arikboğa, E. (2007) "Yerel Yönetimlerde Ölçek Sorunu ve Belediye Reformu", 5. Kamu Yönetimi Forumu <http://mimoza.marmara.edu.tr/~earikboga/yayin/olcek.pdf> (10.12.2016)

Arikboğa, E. (2008), "Türkiye'de Belediyelerin Büyüklüğü ve Kentin Bütünlüğü Sorunu: Reform ve Uygulama Krizi", Dönüşen Kentler ve Değişen Yerel Yönetimler, Ed: F. Neval Genç, Abdullah Yılmaz ve Hüseyin Özgür, Ankara, Gazi Kitabevi. Arikboğa, E. (2013), "Geçmişten Geleceğe Büyükşehir

Belediye Modeli", Yerel Politikalar Dergisi. Sayı:3, 48-96.

Bekdemir, Ü., S. Kocaman (2014) "Yeni Büyükşehir Yasası Sonrasında Türkiye'de Şehir Nüfusu Ve Şehir Yerleşmeleri", Doğu Coğrafya Dergisi, Cilt 19, Sayı 32, 277-297.

Belli, A., A. Aydın (2016). "6360 Sayılı Yasa İle Kapatılan Belde Belediyelerinin Hizmette Etkinlik, Verimlilik ve Temsil Sorunsalı Üzerine Bir Alan Araştırması: Önsen Belediyesi Örneği", Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, Cilt: 9 Sayı: 43 Volume: 9 Issue: 43.

Belediye Kanunu, Kanun No: 1580, Kabul Tarihi: 03.04.1930.

Belediye Kanunu, Kanun No. 5393, Kabul Tarihi: 3.7.2005.

Bingöl, Y., E. Yazıcı ve T. Büyükakın. (2013), İl Sınırlarında Büyükşehir Belediye Modeli: Kocaeli Deneyimi. Kocaeli: Büyükşehir Belediyesi Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Dairesi Başkanlığı Yayınları.

Büyükşehir Belediyesi Kanunu, Kanun No. 5216, Kabul Tarihi: 10.7.2004.

Canpolat, Hasan (2010) "Türk Yerel Yönetim Sisteminde Ölçek Reformları Ve 5747 Sayılı Kanunla İlgili Yargı Kararlarının Değerlendirilmesi", Türk İdare Dergisi, Sayı: 467, Haziran 2010, ss:79-113.

Demiral, B. (2007), "Türkiye'de Anakent Yönetimleri: Sorunlar Ve Çözüm Önerileri", H. Özgür ve M. Kösecik (Ed). Yerel Yönetimler Üzerine Güncel Yazılar-II: Uygulama. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Eryılmaz, B. (2013). Kamu Yönetimi Düşünceler-Yapılar-Fonksiyonlar-Politikalar. Kocaeli: Umuttepe Yayınları. Genç, F. N. (2008). "Söke Kentsel Alanının Yönetimi ve Sorunları", Dönüşen Kentler, Değişen Yerel Yönetimler, ed. F.N.Genç. H.Özgür ve A. Yılmaz, 143-170, Gazi Kitabevi, Ankara.

Genç, F. Neval (2014a). "Gecekonduyla Mücadeleden Kentsel Dönüşüme Türkiye'de Kentleşme Politikaları", Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt 1, sayı 1, ss: 15-30.

Genç, F. N. (2014b) "6360 "Sayılı Kanun ve Aydın'a Etkileri", Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-Dergisi, Özel Sayı, 1-29.

Genç, F. N. (2015), "Belediyelerin Temel Sorun Alanları" ss: 275-310, İdari ve Mali Açından Türkiye'de Yerel Yönetimler, Mehmet Mecek, Bekir Parlak, BEKAD.

Genç, F. N. (2016) "Law Number 6360 And Transformation In Metropolitan Municipalities", New Public Management in Turkey: Local Government Reform, Routledge Publishing.

Genç, F. Neval, H. Özgür, E. Acartürk (2008) "Ege Bölgesi Büyük Köylerinin ve Küçük Belediyelerinin Belediyeleşme Süreci: Sorunlar ve Çözüm Önerileri", 1. Ulusal Yerel Yönetimler Sempozyumu, Sakarya Üniversitesi, 399-418, Erkam Matbaası, İstanbul.

Göküş, M., H. Alptürker "6360 Sayılı Yasa ile Köy Yönetiminden Mahalle Yönetimine Geçiş Sonrası Etkin

- Hizmet Sunumuna İlişkin Muhtarların Görüşü: Silifke Köyleri Örneği”, Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi • 11 / 2016, ss. 67-86
- Gül, H. ve S. Batman (2015), “Değişen Kentleşme Dinamikleri Karşısında 6360 Sayılı Yasanın İdari, Siyasi, Mali ve İktisadi Değerlendirilmesi”, 12.Kamu Yönetimi Forumu (KAYFOR) Bildiriler Kitabı. Aydın. 337-355.
- Gül, H, M. Kiriş, N. Negiz ve İ. Gökdayı. (2014). Türkiye’de Yerel Yönetimler ve Yerel Siyaset. Ankara: Detay Yayıncılık.
- İl Özel İdaresi Kanunu, Kanun No. 5302, Kabul Tarihi: 22.2.2005.
- Karakılçık, Y. (2013), Yeni Yerel-Bölgesel Politikalar Işığında Yerel Yönetimler. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Kavruk, H. (2002), Anakent’e Bakış-Türkiye’de Anakent Belediyeciliği ve Kent Hizmetlerinin Yönetimi. Ankara: Hizmet-İş Sendikası Yayını.
- Keleş, R. (2009). Yerinden Yönetim ve Siyaset. İstanbul: Cem Yayınevi.
- Kılınç Ürkmez, G. Ve Zengin Çelik, H. (2016) “6360 Sayılı Yasayla Mekansal İlişki Sisteminin Kır-Kent İkileminde Yeniden Yapılanışı ve Yerel Yönetimler: Kayseri İli Örneği”, Çağdaş Yerel Yönetimler, Cilt 25 Sayı, 69-94.
- On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Kanun No: 6360, Kabul Tarihi: 12.11.2012.
- On Üç İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Altı İlçe Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnemelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun, Kanun No: 6447.
- Özaslan, R.K. Akıllı, H. Özaslan, K. (2014) “6360 Sayılı Kanun Çerçevesinde Gümüşlük Belde Belediyesi’nin Kapatılmasına İlişki Yöre Halkının Algısı”, Marmara Üniv. İİB Dergisi, 2014, C.XXXVI, S.II, s.215-235.
- Özçağlar, Ali (2005) “Türkiye’de Mülki İdare Bölümlerinin İdari Coğrafya Analizi”, Coğrafi Bilimler Dergisi, 3 (1), s.1-25.
- Özçağlar, A., (2011). İdari Coğrafya. Ümit Ofset Basım, Ankara.
- Özgür, H. (2008), “Yerel Siyaset Perspektifinden Bakışla Büyükşehir Belediyelerinde Kentsel Alan Yönetimi Uygulamaları”, Yerel Siyaset Dergisi. ss.125-167.
- Tanör, B. (2012), Osmanlı Türk Anayasal Gelişmeleri. İstanbul: Yapı Kredi yayınları.
- Tortop, N. ve B. Aykaç. (2006), Mahalli İdareler. İstanbul: Nobel Yayın Dağıtım.
- TÜSİAD (1995) Yerel Yönetimler-Sorunlar, Çözümler. <http://www.sayilikanun.com/5393-sayili-belediye-kanununun-gerekcesi/> (Erişim Tarihi: 14.04.2016)
- <http://www.migm.gov.tr/IstatistikiBilgiler.aspx?Detayld=1> (Erişim Tarihi: 23.04.2016)
- <http://tuikapp.tuik.gov.tr/adnksdagitapp/adnks.zul>. (Erişim Tarihi: 24.04.2016)
- <http://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/1.3.442.pdf> (Erişim Tarihi: 24.04.2016)